

**BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
URED ZA REVIZIJU INSTITUCIJA U FBiH
SARAJEVO**

Ložionička 3, 71000 Sarajevo, Tel: + 387 (0)33 723 500, Fax: 716 400, www. saifbih.ba, e-mail: urrevfed@bih.net.ba, saifbih@saifbih.ba

UR: 34-04, 31-04/08

**IZVJEŠĆE O REVIZIJI FINANCIJSKIH IZVJEŠĆA
na dan 31.12 2007. godine**

JP DIREKCIJA CESTA FEDERACIJE BiH d.o.o.

Sarajevo, srpanj 2008. godine

MIŠLJENJE NEOVISNOG REVIZORA

1. Obavili smo reviziju priloženih finansijskih izvješća Javnog poduzeća Direkcija cesta Federacije BiH d.o.o. (u daljem tekstu Direkcija cesta), koja uključuje bilancu stanja na dan 31.decembar 2007. godine, račun dobiti i gubitka, izvješće o promjenama na kapitalu i izvješće o novčanim tijekovima za godinu tada završenu te sažetak značajnijih računovodstvenih politika i ostalih objašnjavajućih bilježaka.
2. Uprava je odgovorna za sastavljanje i objektivan prikaz priloženih finansijskih izvješća sukladno Međunarodnim standardima finansijskog izvješćavanja. Odgovornost Uprave uključuje: utvrđivanje, uvođenje i održavanje internih kontrola relevantnih za sastavljanje i fer prezentaciju finansijskih izvješća u kojima neće biti značajnijih pogrešnih prikazivanja uzrokovanih prijevarom ili pogreškom; odabir i primjenu odgovarajućih računovodstvenih politika i stvaranje razumnih računovodstvenih procjena u datim okolnostima.
3. Naša je odgovornost izraziti mišljenje o tim finansijskim izvješćima na osnovu obavljene revizije.Reviziju smo obavili sukladno Međunarodnim revizijskim standardima. Ti standardi zahtijevaju pridržavanje revizora etičkih pravila te planiranje i provođenje revizije kako bi se steklo razumno uvjerenje o tome da u finansijskim izvješćima nema značajnih pogrešnih prikazivanja. Revizija uključuje obavljanje postupaka radi pribavljanja revizijskih dokaza o iznosima i objavama prikazanim u finansijskim izvješćima. Odabir postupaka ovisi o prosudbi revizora, uključujući i procjenu rizika značajnih pogrešnih prikazivanja u finansijskim izvješćima zbog prijevara ili pogrešaka. U procjenjivanju rizika, revizor procjenjuje interne kontrole koje su važne za sastavljanje te objektivnu prezentaciju finansijskih izvješća kako bi odredio revizijske postupke primjerene datim okolnostima. Revizija također uključuje ocjenjivanje prikladnosti primijenjenih računovodstvenih politika i razboritost računovodstvenih procjena Uprave, kao i ocjenu cjelokupnog prikaza finansijskih izvješća. Vjerujemo da su nam pribavljeni revizijski dokazi dostatni i prikladni za osiguravanje osnove za izražavanje našeg mišljenja.
4. Provedenom revizijom utvrdili smo:
 - Da su u finansijskim iskazima precijenjene dugoročne obveze za 44.847.442 KM, a za isti iznos podcijenjena akumulirana (zadržana) dobit. Naime, poduzeću su doznačena sredstva iz proračuna FBiH 31.12.07.godine u iznosu od 37.252.642 KM za kapitalna ulaganja koja su iskazana kao obveza, zbog toga što u momentu knjiženja nisu znali za koje projekte se doznačavaju sredstva. Namjenu ovih sredstava osnivač je utvrdio koncem siječnja 2008. godine te je shodno MRS 10 – Događaji nakon datuma bilance (događaji koji pružaju dokaz o stanjima koja su postojala na datum bilance) i Uredbe o privremenom načinu utvrđivanja, evidentiranja i iskazivanja finansijskog rezultata u finansijskim izvješćima JP Direkcije cesta FBiH d.o.o. koju je donijela Vlada FBiH, bilo potrebno navedena sredstva iskazati kao prihod i prenijeti na kapital. Preostali iznos, također je trebalo evidentirati kao javni prihod tekuće finansijske godine jer se radi o sredstvima naplaćenim od GSM licence i usmjerenih na projekte cestovne infrastrukture čiji implementator je Direkcija cesta, što smo šire pojasnili u točki 5.7. Izvješća

5. Po našem mišljenju, osim učinaka na finansijska izvješća navedenog u prethodnom odjeljku, finansijski izvještaji daju istinit i fer prikaz finansijskog položaja J.P. Direkcija cesta FBiH d.o.o na dan 31.prosinca 2007. godine, rezultate njegova poslovanja te novčani tijek za godinu koja je tada završena, sukladno Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja.

Bez daljne kvalifikacije našeg mišljenja skrećemo pozornost na slijedeće:

- U vanbilančnoj evidenciji Direkcije cesta iskazani su posebni projekti Vlade FBiH koji se financiraju iz Proračuna FBiH. Od ukupno iskazane vrijednosti od 198.576.538 KM, na projekte se odnosi 185.184.885 KM, na date avanse 33.881 KM, ulazni PDV 1.611.933 KM, a preostalih 11.745.838 KM su novčana sredstva na posebno otvorenim (po projektima) računima kod poslovnih banaka. Projekti se vode vanbilančno iz razloga što je Direkcija cesta zadužena samo za njihovu implementaciju, a cestovna infrastruktura u koju se vršilo ulaganje nije u njenoj nadležnosti. Najznačajniji projekat odnosi se na auto cestu Zenica – Sarajevo. U ranijim našim revizijama ukazivali smo na nelogičnost ove evidencije i moguće posljedice te predlagali da se iste prenesu na pravno lice formirano za upravljanje auto cestama. Uprava je pokretala navedeno pitanje ali do danas prijenos evidencija nije izvršen pa čak su i u tekućoj godini od osnivača zaduženi za obavljanje poslova eksproprijacije zemljišta za izgradnju auto puta. Mi nismo vršili reviziju ovih projekata ni reviziju izbora dobavljača jer se radi o projektima kojima upravlja Vlada FBiH odnosno resorno ministarstvo, a uočili smo da sredstvima raspoložu resorni ministar i direktor Direkcije cesta.

Zamjenik generalnog revizora

Branko Kolobarić, dipl.oec.

Generalni revizor

mr.sc. Ibrahim Okanović, dipl. oec.

S A D R Ź A J

BILANCA STANJA NA DAN 31.12.2007. GODINE	1
B I L A N C A U S P J E H A ZA GODINU KOJA JE ZAVRŠILA 31.12.2007.	2
IZVJEŠĆE O GOTOVINSKIM TIJEKOVIMA ZA 2007. GODINU, ZAKLJUČNO SA 31.12.2007.....	3
IZVJEŠĆE O PROMJENAMA U KAPITALU ZA GODINU KOJA JE ZAVRŠILA 31.12.2007. GODINE...	4
1 UVOD	5
2 CILJ I OBIM REVIZIJE	5
3 OSVRT NA PRETHODNU REVIZIJU	6
4 REZIME	7
5 NALAZI I PREPORUKE	7
5.1 Sustav internih kontrola	7
5.2 Upravljanje, rukovođenje i planiranje.....	8
5.3 Stalna sredstva	10
5.4 Potraživanja	11
5.5 Novac i novčani ekvivalenti.....	12
5.6 Kapital	12
5.7 Obveze	13
5.8 Prihodi.....	14
5.9 Rashodi.....	14
5.10 Sudski sporovi	16
5.11 Javne nabavke	16
5.12 Vanbilančna evidencija.....	17
6 KOMENTAR	18

BILANCA STANJA na dan 31.12.2007. godine

O p i s	2007.	2006. (korigovani)
UPISANI, A NEUPLAĆENI KAPITAL		
DUGOROČNA IMOVINA	1.805.740.821	1.773.415.923
Stalna nematerijalna sredstva	3.210.734	2.113
Računarski programi – software	10.187	2.113
Druga stalna nematerijalna sredstva	3.200.547	
Nekretnine, postrojenja i oprema	1.802.522.152	1.773.405.875
Zemljište	926.862	
Građevinski objekti	1.767.569.551	1.746.850.824
Postrojenja i oprema	1.787.015	1.352.118
Nekretnine, postrojenja i oprema u pripremi	32.238.724	25.202.933
Ostala stalna materijalna sredstva	7.935	7.935
KRATKOROČNA IMOVINA	90.498.959	17.995.395
Zalihe sirovina i mater., rezervnih dijelova i sitnog invent.	50.007	26.265
Kupci	2.516	1.533.497
Ostala kratkoročna potraživanja	2.659.070	2.452.984
Potraživanja za PDV – ulazni porez	238.380	499.885
Novac i novčani ekvivalenti	87.547.766	13.481.166
Aktivna vremenska razgraničenja	1.220	1.598
IMOVINA - SREDSTVA (AKTIVA)	1.896.239.780	1.791.411.318
Vanbilančna evidencija	1.896.239.780	177.889.501
KAPITAL	1.821.854.789	1.780.988.971
Upisani kapital	1.768.313.108	1.740.944.257
Akumulirana (zadržana) dobit	53.541.681	40.044.714
OBVEZE	74.384.991	
Dugoročne obveze	70.657.710	5.899.440
Dugoročni krediti		
Ostale dugoročne financijske obveze	66.399.317	5.899.440
Dugoročna razgraničenja i rezervisanja	4.258.393	
Kratkoročne obveze	3.727.281	4.522.372
Obveze prema dobavljačima	3.346.102	2.524.124
Obveze za PDV		
Obveze za poreze i doprinose	1.035	364
Druge kratkoročne obveze	2.100	
Pasivna vremenska razgraničenja	378.044	1.997.757
KAPITAL I OBVEZE – UKUPNO (PASIVA)	1.896.239.780	1.793.819.983
Vanbilančna evidencija	198.576.538	177.889.501

Financijska izvješća potpisao je, direktor, Ljubo Pravdić i certificirani računovođa Pršeš Faik. Izvješća je usvojila Uprava i odobrila njihovo izdavanje. Nadzorni odbor prihvatio je financijska izvješća 28.02.2008. godine.

BILANCA USPJEHA za godinu koja je završila 31.12.2007.

O p i s	31.12.2007.	31.12.2006. (korigovani)
Prihodi od prodaje	4.968.325	62.635.932
Troškovi prodaje		
Usklađivanje vrijednosti zaliha		
Bruto dobit	4.968.325	62.635.932
Troškovi distribucije		
Troškovi prodaje uprave i administracije	69.192.445	49.362.075
Gubitak iz aktivnosti *	(64.224.120)	(13.273.857)
Prihodi od financiranja	85.485.651	
Dobici od prodaje stalne imovine		
Prihodi po osnovu promjene vrijednosti (revalorizacije) drugih oblika stalne imovine	2.378.485	
Ostali prihodi	725.073	276.031
Rashodi od financiranja	22.028	
Gubici od umanjenja vrijednosti stalne imovine	24.688	
Gubici od prodaje stalne imovine		63.716
Ostali rashodi	776.799	833.653
Dobit perioda	23.541.573	12.716.235

Financijska izvješća potpisao je, direktor, Ljubo Pravdić i certificirani računovođa Pršeš Faik. Izvješća je usvojila Uprava i odobrila njihovo izdavanje. Nadzorni odbor prihvatio je finansijska izvješća 28.02.2008. godine.

*Gubitak iz aktivnosti nije posljedica obavljanja poslovne aktivnosti, već je posljedica načina iskazivanja prihoda. Poduzeće se pretežno financira javnim novcem koji iskazuje kao prihod financiranja što je specifičnost u prezentaciji finansijskih izvješća.

IZVJEŠĆE O GOTOVINSKIM TIJEKOVIMA za 2007. godinu, zaključno sa 31.12.2007.

O p i s	Oznaka	IZNOS tekuća godina	IZNOS prethodna godina
Gotovinski tijek iz poslovnih aktivnosti			
1. Neto dobitak		23.541.573	12.716.235
Usklađivanje za:			
2. Amortizacija/vrijednost usklađivanja nematerijalnih sredstava	+		
3. Gubici (dobici) od otuđenja nematerijalnih sredstava	+ (-)		
4. Amortizacija/vrijednost usklađivanja materijalnih sredstava	+	5.811.674	406.880
5. Gubici (dobici) od otuđenja materijalnih sredstava	+ (-)		
6. Usklađivanje po osnovu finansijskih stalnih sredstava	+ (-)		
7. Nerealizovani rashodi (prihodi) kod razm.val.na tržiš.(kurs.razl.)	+ (-)		
8. Ostala usklađ. Za negot.stav. i tok.koji se odnose na ul.i fin.akt.	+ (-)		
9. Svega 2 do 8		5.811.674	406.880
10. Smanjenje (povećanje) zaliha	+ (-)	(23.742)	(26.265)
11. Smanjenje (povećanje) potraživanja od prodaje	+ (-)	1.530.982	1.205.155
12. Smanjenje (povećanje) drugih potraživanja	+ (-)	55.418	(1.072.144)
13. Smanjenje (povećanje) aktivnih vremenskih razgraničenja	+ (-)	378	(879)
14. Povećanje (smanjenje) obveza prema dobavljačima	+ (-)	821.851	(2.747.083)
15. Povećanje (smanjenje) drugih obveza	+ (-)	2.771	(2.689)
16. Povećanje (smanjenje) pasivnih vremenskih razgraničenja	+ (-)	2.638.681	(66.187.183)
17. Svega 10 do 16		5.026.338	(68.831.088)
18. A. Neto novčani tijek od poslovnih aktivnosti (1+9+17)		34.379.585	(55.707.973)
Gotovinski tok od ulagačkih aktivnosti			
19. Nabavka (prodaja) stalnih nematerijalnih sredstava	- (+)	(3.208.621)	(2.113)
20. Nabavka (prodaja) stalnih materijalnih sredstava	- (+)	(34.927.951)	(397.205)
21. B. Neto novčani tijek od ulagačkih aktivnosti (19 do 20)		(38.136.572)	395.092
Novčani tok od finansijskih aktivnosti			
22. Primici od izdav.dionica i ost.oblika form.i povećanja kapitala	+	27.368.851	23.520.508
23. Primljena – pozajmljena sredstva	+	60.499.342	5.921.895
24. Povrat pozajmljenih sredstava	-		(70.800)
25. Ostali novčani tijekovi od finansijskih aktivnosti	- (+)	(10.044.606)	27.328.479
27. C. Neto novčani tijek od finansijskih aktivnosti (22 do 26)		77.823.586	56.700.082
28. Neto povećanje (smanjenje) novca na rač. i u bl. (A+B+C)		74.066.600	1.387.201
29. Početno stanje novca na računu i u blagajni		13.481.166	12.093.965
30. Konačno stanje novca na računu i u blagajni		87.547.766	13.481.166
31. Neto povećanje (smanjenje) novca na rač. i u blag. (30-29)		74.066.600	1.387.201

Financijska izvješća potpisao je, direktor, Ljubo Pravdić i certificirani računovoda Pršeš Faik. Izvješća je usvojila Uprava i odobrila njihovo izdavanje. Nadzorni odbor prihvatio je finansijska izvješća 28.02.2008. godine.

IZVJEŠĆE O PROMJENAMA U KAPITALU za godinu koja je završila 31.12.2007. godine

-u KM -

O p i s	Upisani Vlasnički Kapital	Revalori- zacione rezerve	Akumulirana Dobit (gubitak)	Vlastite Dionice	UKUPNO
Stanje na dan 31.12.2005.	1.717.423.749				1.717.423.749
Učinci revalorizacije					
Revalorizacija stalnih sredstava					
Neto (dobitak) gubitak razdoblja			40.044.714		40.044.714
Raspored dobiti (gubitka)					
Emisija dioničk.kapitala i drugi oblici poveć.ili smanj.osn.kapit	23.520.508				23.520.508
Stanje na dan 31.12.2006.	1.740.944.257		40.044.714		1.780.988.971
Učinci revalorizacije					
Revalorizacija stalnih sredstava					
Ostali dobiti(gubici)perioda koji nisu iskazani u bilansu uspjeha			(10.044.606)		(10.044.606)
Neto dobit (gubitak) razdoblja			23.541.573		23.541.573
Neto gubitak razdoblja					
Emisija dionič.kapitala i drugi oblici poveć.ili smanj.osn.kapit.	27.368.851				27.368.851
Stanje na dan 31.12.2007.	1.768.313.108		53.541.681		1.821.854.788

Financijska izvješća potpisao je, direktor, Ljubo Pravdić i certificirani računovođa Pršeš Faik. Izvješća je usvojila Uprava i odobrila njihovo izdavanje. Nadzorni odbor prihvatio je financijska izvješća 28.02.2008. godine.

IZVJEŠĆE O OBAVLJENOJ REVIZIJI FINACIJSKIH IZVJEŠĆA JP DIREKCIJA CESTA FEDERACIJE BiH d.o.o. ZA 2007. GODINU

1 UVOD

Direkcija cesta Federacije BiH osnovana je Zakonom o cestama Federacije BiH («Sl.novine Federacije BiH» br: 6/02), a registrirana rješenjem Kantonalnog suda u Sarajevu od 24.10.2002. godine. Usklađivanje registracije poduzeća provedena je po osnovu Zakona o javnim poduzećima u FBiH, kod Općinskog suda u Sarajevu 23.02.2006. godine. Od tada pravni subjekt posluje pod nazivom Javno poduzeće Direkcija cesta Federacije BiH, društvo sa ograničenom odgovornošću (u daljem tekstu – Direkcija cesta).

Osnivač Direkcije cesta je Vlada Federacije BiH, a nadležno resorno ministarstvo je Federalno ministarstvo prometa i komunikacija (u daljem tekstu – Resorno ministarstvo). Prema Zakonu o cestama Federacije BiH (u daljem tekstu – Zakon o cestama), Direkcija cesta je jedini menadžer magistralne cestovne infrastrukture u Federaciji BiH. Povjereno joj je osiguranje materijalnih i drugih uvjeta za održavanje, zaštitu, rekonstrukciju, izgradnju i upravljanje magistralnim cestama, te osiguranje tehničko-tehnološkog jedinstva sistema javnih cesta u Federaciji BiH. Na Direkciju cesta resorno ministarstvo je prenijelo javne ovlasti vezane za izdavanje dozvola vezanih za upotrebu cestovne infrastrukture i korištenja cestovnog zemljišnog pojasa.

Kapital Direkcije cesta čini cestovna infrastruktura, a isti je imovina Federacije BiH. Za realizaciju poslova i planiranih ciljeva, Direkcija cesta je formirala organizacione jedinice:

- Kabinet Uprave,
- Sektor studija, projektovanje i građenje
- Sektor održavanja, zaštite cesta i sigurnosti prometa,
- Sektor međunarodnih investicija,
- Sektor ekonomsko-financijskih poslova,
- Sektor pravnih, ugovornih i kadrovskih poslova.

U okviru osnovnih organizacionih jedinica organizuju se odsjeci kao unutrašnje organizacione jedinice. Samostalne organizacione jedinice su :

- Odjel za internu reviziju
- Odjel za nabavke

Pravilnikom o sistematizaciji poslova i radnih zadataka predviđena su 93 radna mjesta. Na dan 31.12.2007. godine, u Direkciji cesta bila su zaposlena 72 radnika.

Sjedište Direkcije cesta je u Sarajevu, u ulici Terezija broj 54.

2 CILJ I OBIM REVIZIJE

Cilj naše revizije je da se na temelju provedene revizije izrazi mišljenje da li su financijska izvješća pripremljena u svakom značajnom pogledu sukladno sa važećom zakonskom regulativom i primjenjivim okvirom financijskog izvještavanja. Za realizaciju navedenog cilja procjenjivaćemo da li rukovodioci primjenjuju zakone i propise, koriste sredstva za odgovarajuće namjene u okviru propisanih i datih ovlaštenja, ocjenu financijskog upravljanja, funkciju interne revizije i sistem internih kontrola uspostavljenih tako da zaštite imovinu kao i sposobnost da otkrivaju i spriječavaju značajno pogrešna prikazivanja u financijskim izvješćima.

Zbog ograničenja vremena i resursa, revizijom nismo obuhvatili cjelokupno područje poslovanja, niti smo ispitivali sve transakcije. **Revizijom nismo provjeravali vanbilančnu evidenciju** u kojoj su iskazani projekti Vlade FBiH, prije svega izgradnja auto puta, osim navođenja šta ista obuhvata jer je ista pod značajnim utjecajem i učešćem resornog Ministarstva.

Sustavom uzorka ispitali smo procese i sa njima povezane financijske veličine vezane za planiranje poslovnih aktivnosti, imovinu, prihode, potraživanja i obveze, značajnije troškove i procedure javnih nabavki.

Revizija je uključila i davanje preporuka za dalji rad za područja za koja smo smatrali bitnim, a vezana su za financijsko izvješćavanje.

3 OSVRT NA PRETHODNU REVIZIJU

Ured za reviziju institucija u Federaciji BiH po peti put provodi reviziju financijskih izvješća Direkcije cesta i usklađenosti iskazanih iznosa u izvješćima sa propisima. Prethodne godine nije dato mišljenje na financijska izvješća iz razloga što je postojala neusklađenost i neusaglašenost između stvarnog stanja u poslovanju Direkcije cesta i financijskih izvješća koji su bili predmet naše revizije što je posljedica neusklađenosti registracije kao poduzeće i različitog izvještavanja od onog koje je propisano za takve klijente. Zbog neusklađenosti iskazivanja poslovanja sa prihvaćenim okvirom, Uprava je svojim politikama uređivala i prilagođavala evidentiranje financijskih transakcija, onako kako je smatrala da odražavaju specifičnosti poslovanja što je značajno uticalo na prezentaciju financijskih izvješća. Tako, ukupno uplaćena sredstva po osnovu propisanih naknada nisu se iskazivala kao prihodi obračunskog perioda u bilanci uspjeha, već kao odloženi prihodi (obaveze) u bilanci stanja. U prihode perioda prenosilo se samo onoliko koliko je bilo potrebno za pokriće rashoda obračunskog perioda.

Uprava je uz suglasnost Nadzornog odbora, a u cilju realizacije danih preporuka Ureda za reviziju institucija u FBiH uputila prema osnivaču, Prijedlog Uredbe o privremenom načinu utvrđivanja, evidentiranja i iskazivanja financijskog rezultata u financijskim izvješćima. Uredba je usvojena od strane osnivača na sjednici održanoj 06.02.2008.godine, sa ciljem kvalitetnijeg financijskog izvještavanja i premoštavanje neusklađenosti u izvještavanju i poslovanju. Ista će se primjenjivati do izmjene i dopune postojećeg ili donošenja novog Zakona o cestama u FBiH. Izmjene su izvršene kod određivanja i iskazivanja prihoda koji se imenuje javnim prihodom, kojim Federacija BiH financira građenje i održavanje cestovne infrastrukture, povrat kredita kojima se financira građenje cestovne infrastrukture te dokapitalizacija. Javnim prihodima smatraju se i sva sredstva gdje je Direkcija cesta implementator i svi projekti koje financiraju i sufinanciraju međunarodne institucije. Razlika javnih prihoda i javnih rashoda predstavlja financijski rezultat koji uvećava kapital i isti je neoporeziv, a koristit će se za građenje i održavanje cestovne infrastrukture kojom se upravlja o čemu odluku donosi organ upravljanja Direkcije cesta.

Sa istim ciljem Direkcija cesta je Računovodstvene politike i Pravilnik o računovodstvu usuglasila sa važećim Međunarodnim računovodstvenim standardima (MRS) i Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja (MSFI) osim onih koje smo istakli u našem Izvještaju.

Na osnovu dane preporuke u smislu evidentiranja prihoda izvršena je korekcija u knjigovodstvenim evidencijama i financijskim izvješćima, a efekat je smanjenje odloženih prihoda na dan 31.12.2006.godine a uvećanja kapitala na način da se uvećala akumulirana dobit za ukupan iznos od 40.044.713 KM. Korekcija je izvršena kroz povećanje ostvarene dobiti perioda 2002-2005.godine u iznosu od 27.328.478 KM, te povećanja dobiti za poslovnu 2006.godinu u iznosu od 12.716.235 KM (a sastoji se od dobiti za 2006.godinu u iznosu od 11.406.963KM te smanjenje troškova u 2006. za iznos od 1.309.271KM) što ukupno iznosi 40.044.714 KM neraspoređene dobiti poduzeća.

Dana preporuka o neevidentiranim potraživanjima u bilančnim pozicijama po osnovu ugovora za korištenje javnih površina nije u cijelosti provedena u skladu sa našom preporukom. Prema evidencijama nenaplaćena potraživanja, koja se vode u pomoćnim evidencijama, iznose 669.515 KM zaključno sa 31.12.2006. godine. Evidentirana potraživanja (samo zbog preporuke revizije) iskazana su kroz promet na poziciji kupaca i prihoda u glavnoj knjizi u ukupnom nenaplaćenom, a ne ukupnom iznosu i istovremeno ispravljena na teret prihoda tekućeg perioda. Na ovakav način knjigovodstvene evidencije ne pokazuju ukupna potraživanja i neizmirena koncem izvještajnog perioda. Ispravku potraživanja treba da se radi svake godine ali na osnovu kriterija koje treba uprava usvojiti na osnovu kojih se procjenjuje prema ročnoj strukturi stvarna mogućnost naplate iskazanih potraživanja. Na ovaj način, Direkcija cesta je zadržala stav da se u bilančnoj evidenciji iskazuju samo naplaćena potraživanja kao prihod tekućeg perioda što nije sukladno MRS 18 – Prihodi, (koji zahtjeva da se prihod prizna u momentu nastanka događaja), a koje je Direkcija cesta prihvatila svojim računovodstvenim politikama.

Također, na osnovu dane preporuke izvršena je procjena vrijednosti imovine-cestovne infrastrukture čime je imovina povećana za 2.378.485 KM. O procjeni vrijednosti sačinjen je Elaborat od strane stalnog sudskog vještaka građevinske struke. U navedenom Elaboratu izvršeno je razdvajanje gornjeg sloja cesta (asfalt, beton) u iznosu od 53.663 645 KM što ujedno čini osnovicu za obračun amortizacije koja se u prethodnim periodima nije obračunavala.

4 REZIME

Izvršenom revizijom poslovanja Direkcije cesta za 2007.godinu konstatirali smo određeni broj propusta i nepravilnosti, a u cilju otklanjanja istih dali smo slijedeće preporuke:

- *organi rukovođenja i upravljanja trebaju ulagati više pozornosti nad nadzorom povjernim im zaduženja,*
- *prilikom sačinjavanja Izvješća o izvršenim i planiranim veličinama, dati i uporedne podatke iz prethodnog perioda kako bi se utvrđivali postignuti rezultati ili razlozi nepostignutih rezultata poslovanja,*
- *radi pravilnog trošenja sredstava ista treba koristiti za financiranje projekta koji su sukladno Zakonu o cestama u nadležnosti Direkcije cesta,*
- *uskладiti računovodstvene politike sa općeprihvaćenim Međunarodnim računovodstvenim standardima i Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja,*
- *izvršiti korekciju u strukturi povećanja upisanog osnovnog kapitala,*
- *izvršiti korekciju precjenjenih obveza u iznosu od 44.847.442 KM u korist akumulirane (zadržane) dobiti,*
- *sukladno Međunarodnim računovodstvenim standardima, Uredbom o privremenom načinu utvrđivanja, evidentiranja i iskazivanja financijskog rezultata u financijskim izvještajima i Računovodstvenim politikama vršiti vrednovanje i iskazivanje javnih prihoda,*
- *potrebno je da Uprava i organi upravljanja vode računa o blagovremenom pokretanju postupaka za odabir najpovoljnijih ponuđača, anticipirajući sva moguća događanja takvih izbora u svim slučajevima javnih nabavki*

5 NALAZI I PREPORUKE

5.1 Sustav internih kontrola

Revizijski tim je izvršio procjenu funkcioniranja sustava internih kontrola¹ na temelju provedene revizije određenih procesa poslovanja.

Prije svega Nadzorni odbor treba ojačati svoju ulogu kao organa upravljanja koji je sukladno Zakonu o javnim poduzećima **odgovoran** da organizira izradu vjerodostojnih računovodstvenih evidencija i financijskih izvještaja sačinjenih sukladno Međunarodnim računovodstvenim standardima i Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja iz kojih je vidljiv financijski položaj javnog poduzeća, a koji se daju na uvid licima koja imaju legitiman interes za poslovanje javnog poduzeća. Naime, Nadzorni odbor Direkcije cesta je u prosincu 2007. godine usvojio Računovodstvene politike sukladno navedenim standardima. Uvidom u određene procese poslovanja uočili smo da donesene računovodstvene politike nisu dovoljno jasne i precizne pa čak i usklađene sa navedenim standardima u pogledu iskazivanja pojedinih

¹ Sustav interne kontrole obuhvata kontrolna okruženje i kontrolne procedure. Sustav uključuje sve politike i procedure, uspostavljene od strane organa upravljanja Društva, sa ciljem osiguravanja ostvarivanja ciljeva Društva sukladno eksternim pravilima (zakonska akta) i rukovodnim politikama, osiguranja imovine i informacija, prevencije u otkrivanju prevara i greški, kvalitete računovodstvenih izvještaja sukladno Međunarodnim računovodstvenim standardima, blagovremena izrada pouzdanih financijskih i rukovodnih/upravljačkih informacija)

transakcija. Posljedica toga na financijske izvještaje može biti pogrešno iskazivanje u računovodstvenim evidencijama a slijedom toga i u financijskom izvještavanju. Kao primjer navodimo dio politika u dijelu:

-naknadnog mjerenja nakon početnog priznavanja dugotrajne imovine gdje računovodstvene politike po nama nisu dosljedno usklađene u donesenoj Uredbi o privremenom načinu utvrđivanja, evidentiranja i iskazivanja financijskog rezultata u financijskim izvještajima sa MRS i MSFI. Naime, Uredbom je regulirano da ulaganja u novu cestovnu infrastrukturu predstavljaju investiciono ulaganje što prevedeno na knjigovodstveni jezik znači povećanje vrijednosti imovine za uloženi iznos, a MRS 16 – Nekretnine, postrojenja i oprema (paragrafi 13.i 14.) pojašnjava da investiciona ulaganja na sredstvima dugotrajne materijalne imovine osim ulaganja u novu cestovnu infrastrukturu mogu biti naknadni izdaci na već postojećim sredstvima, kada je vjerovatno da će buduće ekonomske koristi biti veće i kada se ti troškovi mogu pouzdano izmjeriti.

Kada navedeno prevedemo na iskazivanje pojedinih financijskih transakcija u knjigovodstvenim evidencijama bilo bi potrebno da se pojasni kada će se isplate smatrati troškom, a kada imovinom, jer to ima značajnog uticaja na financijsko izvještavanje. Primjera radi u predmetnim izvještajima 2007. godine primjenjena je odrednica iz Uredbe prema kojoj se samo izgradnja novih dionica smatra imovinom dok sva naknadna ulaganja se iskazuju kao trošak zbog čega su troškovi poslovanja porasli za 40,17 % u odnosu na prethodnu godinu , odnosno usluge održavanja cestovne infrastrukture za 14.405.942 KM.

-načina iskazivanja prihoda po osnovu izdanih Rješenja za korištenje cestovnog i zemljišnog pojasa nije sukladan MRS 18. Prihodi koji zahtjeva da se prihodi priznaju u momentu nastanka događaja, a ne u momentu naplate kako je regulirano Računovodstvenim politikama. Iako ovi prihodi nisu značajni kao stavka u ukupnim prihodima potrebno je iste urediti na način koji će zadovoljiti Međunarodne računovodstvene standarde uz vaše procjenjivanje naplativosti koncem izvještajnog perioda.

U revidiranim izvještajima uočen je propust u primjeni MRS 10 – Događaji nakon datuma bilance prema kojem je bilo potrebno izvrši korekciju iskazanog stanja na datum bilance i događaja koji su uslijedili nakon tog stanja, a do roka izrade izvješća, vezano za iskazivanje doznačenih sredstava za projekte gdje je implementator Direkcija cesta zbog čega su doznačena sredstva iskazana na obvezama umjesto na prihodu. Zbog toga financijski izvještaji pokazuju da su dugoročne obveze 66.399.317 KM, što suštinski nije točno, i istovremeno žiralnih sredstava u iznosu od od 87.468.332 KM, što jeste točno, ali se čitaocima vaših izvještaja upućuje netočna informacija.

- kada je u pitanju blagovremeno pokretanja određenih aktivnosti koje su neophodne za dosljednu provedbu zakona o javnim nabavkama, blagovremeno donošenje izmjena i dopuna Pravilnika o održavanju javnih cesta odnosno donošenje kriterija za ustupanje radova bilo je potrebno uraditi na vrijeme jer se znalo da ranije sklopljeni ugovori za održavanje cesta istječu i da se treba provesti novi izbor najpovoljnijih izvođača, tim prije što se najveći dio novca troši za ove namjene. Samo u revidiranoj godini potrošeno je 54.462.474 KM. Radi neblagovremenog pokretanja svih potrebnih radnji ugovori za održavanje cesta su produžavani sa istim izvođačima mimo propisanog načina rada, a postupak je proveden sa zakašnjenjem.

U 2007.godini usvojena su pravila vezana za unutarnju organizaciju i sistematizaciju radnih mjesta. Formiran je Odjel za internu reviziju i Odjel za javne nabavke.

5.2 Upravljanje, rukovođenje i planiranje

Upravljanje i rukovođenje

Upravljanje poslovanjem Direkcije cesta sukladno Zakonu o javnim poduzećima u FBiH vrši **Skupština, Nadzorni odbor i Uprava** (menadžment), kao organi upravljanja i **Odbor za reviziju**, kao poseban organ. Nadležnosti navedenih organa uređene su Statutom Direkcije cesta, na koji je Vlada FBiH dala suglasnost V.broj: 518/2005.godine, od 14.10.2005.godine

Funkciju **Skupštine** obavlja osnivač, odnosno, Vlada FBiH. Dosadašnje aktivnosti Skupštine uglavnom su se svodile na davanje suglasnosti na odluke iz vlastite nadležnosti. Osnivač, pravo upravljanja ostvaruje putem Nadzornog odbora kojeg imenuje i razrješava na prijedlog resornog ministra, koji imenuje i razrješava članove Uprave.

Prema Statutu, **Uprava** organizuje rad i rukovodi poslovanjem, zastupa i predstavlja Direkciju cesta i odgovara za zakonitost poslovanja u skladu sa zakonom, Statutom, Poslovnikom o radu, menadžerskim ugovorima i smjernicama Nadzornog odbora. Upravu čine direktor i dva izvršna direktora.

Prema članu 22. Zakona o javnim poduzećima, Uprava je bila dužna da izradi i nadgleda realiziranje trogodišnjeg plana poslovanja koji je okvir za donošenje godišnjeg plana. Međutim, te aktivnosti još nisu okončane i nalaze se u fazi razmatranja od strane organa upravljanja.

Odbor za reviziju imenovan je u 2006. godini i prema članu 26. Statuta trebao je, a nije izvršio reviziju polugodišnjeg i godišnjeg obračuna finansijskog poslovanja

Isti je imenovao direktora **Odjela za internu reviziju (u daljem tekstu Odjel)** u srpnju 2007. godine. Aktivnosti Direktora Odjela u 2007. godini svodile su se na usvajanje akata svog Odjela. Pored navedenog sačinio je nekoliko izvještaja vezano za provođenje postupaka javnih nabavki.

Kod procjenjivanja rada Odjela u 2008. godini uočili smo da su usvojena akta za rad odjela, studija rizika, te strateški i operativni planovi rada. Obzirom da je Odjel tek počeo sa radom mišljenja smo da trebamo ukazati na konzistentnije povezivanje između donesene studije rizika i planiranih aktivnosti Odjela i vremena izvršavanja planiranih revizija u 2008. godini kao i propisanog nadzora organa upravljanja nad ovim Odjelom. Kao primjer navodimo da je mjesečnim planom rada Odjela utvrđeno da će do 31.03.2008. godine izvršiti reviziju seta finansijskih izvještaja za 2007. godinu, a takav Izvještaj nije urađen.

Preporuka:

Prema naprijed iznesenom neophodno je da organi rukovođenja i upravljanja ulažu više pažnje nad nadzorom povjernih zaduženja

Planiranje i izvještavanje

Plan i program poslovanja za 2007. godinu usvojen je sukladno propisima. U rujnu 2007. godine izvršen je rebalans plana i programa rada do kojeg je došlo zbog većeg priliva sredstava po osnovu Zakona o pripadnosti javnih prihoda u FBiH.

Strategija razvoja magistralnih cesta u FBiH još uvijek nije donesena od strane Parlamenta FBiH iako je to njegova zakonska obveza. Međutim, Vlada FBiH je donijela Program rekonstrukcije i modernacije mreže magistralnih cesta u FBiH za razdoblje 2005.-2010. godine ali još uvijek nije donijela kriterije za određivanje magistralnih i regionalnih cesta. To ima uticaja na aktivnosti Direkcije cesta, prije svega na njeno planiranje zbog nepostojanja strategije razvoja, nepostojanja kriterija za odabir projekata koji bi se obuhvatili godišnjim planom.

U 2007. godinu, planirane i ostvarene aktivnosti su sljedeće:

	Planirano Rebalansom	Ostvareno u 2007.
- Prihodi	83.521.000	93.136.389
- Odloženi prihodi iz 2006. godine	6.435.000	
- Akumulirana amortizacija iz 2006. godine	312.000	
Ukupni izvori sredstava u 2007. god.	90.268.000	93.136.389
- Rashodi	71.133.050	69.594.573
Finansijski rezultat	19.134.950	23.541.573
- Investicije	19.134.950	15.908.780
Preostala - neutrošena sredstva	0	7.633.036

U 2007. godini od planiranih ulaganja u investicije u iznosu od 19.134.950 KM realizovano je 15.908.780 KM ili 83,14 %

Izvještavanje Nadzornog odbora i Vlade FBiH putem nadležnog Ministarstva bilo je redovno. Međutim, u tim informacijama ne postoje uporedni podaci planiranih veličina i ostvarenih rezultata iz prethodne godine čime se ne daje mogućnost rasprave o postignutim ili nepostignutim rezultatima poslovanja.

Preporuka :

prilikom sačinjavanja Izvještaja o izvršenim i planiranim veličinama, dati i uporedne podatke iz prethodnog perioda kako bi se utvrđivali postignuti rezultati ili razlozi nepostignutih rezultata poslovanja.

5.3 Stalna sredstva

Neto vrijednost stalnih sredstava iskazana je u iznosu od 1.805.740.821 KM. Najveći dio odnosi se na cestovnu infrastrukturu. Vrijednost stalnih sredstava, kao i njihove promjene tijekom 2007. godine, iskazane su kako slijedi:

Opis	Zemljište	Građevin. objekti	Oprema	Investicije u toku	Ostalo	Nematerij. ulaganja	Ukupno
1 Nabavna vrijednost							
Stanje na dan 31.12.2006.		1.746.850.824	2.000.307	25.202.933	13.935	268.363	1.774.336.362
- direktna povećanja	926.862		758.569	15.880.347		3.213.508	20.779.286
- prijenos sa investic. u toku		26.256.608		(8.844.556)			17.412.052
- prijenos (sa) na							
- otuđenje I rashodovanje			(117.174)		(6.000)		(123.174)
- ostalo							
Stanje na dan 31.12.2007.	926.862	1.773.107.432	2.641.702	32.238.724	7.935	3.481.871	1.812.404.526
2 Akumulir. amortizacija:							
Stanje na dan 31.12.2006.		128.554	530.935			266.250	925.739
- amortizacija za 2007.		5.366.365	174.172			271.137	5.811.674
- prijenos (sa) na							
- otuđenje I rashodovanje			(68.407)			(5.300)	(73.707)
- ostalo							
Stanje na dan 31.12.2007.	0	5.494.919	636.700			532.087	6.663.705
3 Neto knjigov. vrijednost							
Stanje na dan 31.12.2006.	0	1.746.722.270	1.469.375	25.202.933	13.935	2.113	1.743.410.623
Stanje na dan 31.12.2007.	926.862	1.767.612.513	2.005.002	32.238.724	7.935	2.949.784	1.805.740.821

Prema Računovodstvenim politikama, nekretnine, postrojenja i oprema iskazuju se po trošku sticanja odnosno nabavke. Naknadno mjerenje nakon početnog priznavanja se vrši metodom nabavne vrijednosti. Investicijska ulaganja na sredstvima dugotrajne materijalne imovine obuhvaćaju naknadne troškove na već postojećim sredstvima, kada je vjerojatno da će buduće ekonomske koristi u većem obimu pritijecati u Direkciju cesta i kada se ti troškovi mogu pouzdano izmjeriti. Temeljni kriterij za priznavanje naknadnih troškova u nabavnu vrijednost je zadovoljen kada se time: produžava vijek uporabe stalnog sredstva, povećava njegov kapacitet i unapređuje kvaliteta njegovog učinka.

Amortizacija materijalnih sredstava obračunava se linearnom metodom otpisa tijekom procjenjenog vijeka trajanja svakog pojedinačnog sredstva. Procjenjeni vijek trajanja dijela materijalne imovine i stope amortizacije su:

	Vijek korišt. (u god.)	Stopa (u %)
Građevinski objekti – poslovna zgrada	100	1,0
Gornji sloj (asfalt, beton) cesta	10	10
Specijalna oprema (alati)	10	10
Transportna sredstva	6,5	15,5
Oprema	5 -10	20,0 – 10,0
Osnivačka ulaganja	2	50

Promjene na imovini odnosile su se na :

-procjenu vrijednosti cestovne infrastrukture na dan 31.12.2007. godine čime je navedena imovina ukupne dužine 2.014,70 km uvećana za 2.378.485 KM. Ovom procjenom izvršeno je razdvajanje gornjeg sloja ceste radi obračuna amortizacije. Vrijednost gornjeg sloja ceste što je i osnovica za obračun amortizacije iskazana je u iznosu od 53.663.645 KM. Istovremeno, procjenjena je već iskazana imovina ispod autoputa Sarajevo – Zenica u iznosu od 44.002.154 KM po kojoj trasi je izgrađena autocesta koja će se prilikom diobe prenijeti na posebno pravno lice zaduženo za autoceste.

-završene i aktivirane investicije u 2007. godini u iznosu od 27.368.850 KM na osnovu odluke Vlade o prihvaćanju Pregleda završenih investicija u 2007.godini, uvećale su vrijednost cestovne infrastrukture s jedne strane i upisani osnovni kapital Direkcije cesta s druge strane za navedeni iznos, a njihova struktura je sljedeća:

projekti iz tekućeg poslovanja 4.702.143 KM, projekti iz donacije Japana 7.257.709KM; projekti po zaključku Vlade IDA kredit 7.628.719KM; projekti iz GSM licence (po zaključku Vlade) 1.373.763KM; prekategorizacija regionalne u magistralnu cestu 4.028.031; procjena vrijednosti cestovne infrastrukture 2.378.485

-u 2007. godini, nabavljena je oprema u vrijednosti od 717.392 KM. Značajnije nabavke odnosile su se na nabavku službenih automobila u vrijednosti od 350.546 KM, nabavku mjernih i kontrolnih instrumenata u vrijednosti od 131.529 KM, računarsku opremu u vrijednosti od 88.576 KM, i kancelarijski namještaj u vrijednosti od 83.439 KM.

-izvršeno je razdvajanje zemljišta od poslovne zgrade. Vrijednost zemljišta je 926.862 KM, vrijednost poslovne zgrade povećana je za 660.059 KM , a smanjena za vrijednost navedenog zemljišta.

Revizijom ove imovine utvrdili smo da i dalje Direkcija cesta iz svojih sredstava vrši ulaganja u autoput iako isti nije u njenoj nadležnosti. Naime, u sklopu vlastitih projekata u 2007.godini Direkcija cesta je u iznosu od 781.794 KM inancirala i izradu glavnog projekta autoceste Zenica - Sarajevo, dionica: Lašva Gornji Lučani- Kakanj u dužini oko 9,80 km. Skrećemo pažnju upravi i organima upravljanja da ovakva ulaganja nisu u nadležnosti Direkcije cesta shodno Zakonu o cestama.

Preporuka :

radi pravilnog trošenja sredstava ista treba koristiti za financiranje projekta koji su sukladno Zakonu o cestama u nadležnosti Direkcije cesta

5.4 Potraživanja

Računovodstvenim politikama potraživanja se iskazuju po nominalnoj vrijednosti na temelju ispostavljene dokumentacije koja prati nastanak poslovnog događaja. Usklađivanje vrijednosti potraživanja vrši se na osnovu saznanja da potraživanja nisu ili neće biti naplaćena u roku, odnosno da su nastale okolnosti koje djelomično smanjuju vrijednost potraživanja. Procjena mogućnosti naplate potraživanja se provodi kada isto nije naplaćeno u ugovorenom roku, a najkasnije na datum Bilance stanja. Otpis nenaplativih potraživanja se provodi na osnovu Odluke Uprave Direkcije cesta na prijedlog Komisije za popis uz suglasnost Nadzornog odbora i sukladno Zakonu o obligacijskim odnosima.

Potraživanja na dan 31.12.2007.godine iskazana su u iznosu od 2.901.187 KM što je u odnosu na prošlu godinu manje za 1.586.777 KM ili 35,36 %. Struktura iskazanih potraživanja dana je u sljedećem pregledu:

Vrsta potraživanja	2007.	2006.
Potraživanja od kupaca u zemlji	599.364	1.533.497
Ispravka vrijednosti potraživanja od kupaca	(596.848)	0
Dati avansi	0	429.990
Potraživanja od državnih i drugih institucija	611.969	613.169
Akontacije za službeni put	4.792	
Potraživanja za date avanse	2.018.536	1.406.931
Ostala kratkoročna potraživanja	23.774	2.894
Unaprijed plaćeni troškovi	1.220	1.598
PDV po ulaznim fakturama	238.380	499.885
UKUPNO :	2.901.187	4.487.964

Potraživanja po osnovu Ugovora sa korisnicima cestovnog i zemljišnog pojasa vode se kao i prethodnih godina u pomoćnoj evidenciji. U bilančnoj evidenciji iskazuju se kada se naplate kao prihod tekućeg perioda.

Naime, na osnovu preporuke iz prethodne revizije o načinu evidentiranja nenaplaćenih potraživanja po navedenom osnovu, Direkcija cesta je svojim računovodstvenim politikama regulirala da se sva nenaplaćena potraživanja evidentirana u pomoćnoj evidenciji prenose na kraju godine u ukupnom iznosu samo kroz promet na pozicijama sumnjivih i spornih potraživanja i ispravke vrijednosti potraživanja što nema nikakvog efekta na financijske izvještaje Direkcije cesta. Usvojene računovodstvene politike nisu sukladne sa općeprihvaćenim računovodstvenim pravilima i MRS 18 - Prihodi koji zahtjeva da se prihod prizna u momentu nastanka događaja.

Preporuka :

Uskladići računovodstvene politike sa općeprihvaćenim Međunarodnim računovodstvenim standardima i Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja

5.5 Novac i novčani ekvivalenti

Novac i novčani ekvivalenti iskazani su u iznosima:

	31.12.2007.	31.12.2006.
Novac i novčani ekvivalenti	87.547.766	13.481.166
Žiro račun	87.468.332	13.298.507
Blagajna	474	2.417
Devizni račun	78.950	180.232
Devizna blagajna	10	10

Uprava je ovlaštena za raspolaganje sredstvima. Naloge za prijenos sredstava, pored direktora, potpisuje još jedan član Uprave.

Do značajnog povećanja novca u odnosu na prethodnu godinu došlo je iz sljedećih razloga :

1. na dan 31.12.2007. godine uplaćeno je sa proračuna FBiH – grant za kapitalne investicije iznos od 37.252.642 KM .
2. sa vanbilančne evidencije u bilančne pozicije preknjižena su novčana sredstva na posebnom računu po osnovu GSM licence u iznosu od 29.039.664, 19 KM

5.6 Kapital

Računovodstvenim politikama kapital Direkcije cesta čini:

1. upisani kapital - cestovna infrastruktura koja predstavlja opće dobro, a koja je procjenjena prilikom osnivanja

2. financijski rezultat

Povećanje upisanog kapitala se vrši dokapitalizacijom iz financijskog rezultata na osnovu Odluke organa upravljanja. Upisani kapital, Odlukom osnivača može se uvećati na sljedeći način:

- za izvršena kapitalna ulaganja koja su financirana iz sredstava javnih prihoda kao nova ulaganja
- za projekte koji proizilaze iz zaključenih kreditnih sporazuma gdje je Direkcija cesta implementator a financiranje se vrši iz proračuna FBiH i /ili sredstava granta, odnosno kredita međunarodnih financijskih institucija, na osnovu procjene vrijednosti datog projekta (ako se nema saznanja o ukupnoj vrijednosti investicije).

U financijskim izvješćima Direkcije cesta, kapital je iskazan u iznosima:

	31.12.2007.	31.12.2006. (korigovani)
KAPITAL	1.821.854.789	1.780.988.871
Upisani osnovni kapital	1.768.313.108	1.740.944.257
Akumulirana (zadržana) dobit	53.541.681	40.044.714

Upisani osnovni kapital Direkcije cesta u 2007. godini uvećan je za 27.368.850 KM u odnosu na prethodnu godinu. U navedenom iznosu povećanja, iznos od 18.914.459 KM iskazan je kao povećanje kapitala iz doniranih sredstva (projekti iz donacije Japana 7.257.709 KM, projekti iz IDA kredita 7.628.719 KM i prekategoricizacija regionalne u magistralnu cestu 4.028.031 KM), a razlika od 8.454.391 KM predstavlja iskazana kapitalna ulaganja financirana iz javnih prihoda.

Provedenom revizijom utvrdili smo da iskazana struktura povećanja kapitala nije točna. Iskazano povećanje kapitala iz doniranih sredstava treba umanjiti za 1.590.215 KM, a za isti iznos uvećati kapitalna ulaganja financirana iz javnih prihoda.

Preporuka:

Izvršiti korekciju u strukturi povećanja upisanog osnovnog kapitala .

5.7 Obveze

U financijskim izvješćima Direkcije cesta, iskazane su slijedeće obveze:

	31.12.2007.	31.12.2006.
O b v e z e		
Dugoročne obveze	70.657.710	5.899.975
Ostale dugoročne obveze	66.399.317	5.899.975
Druga dugoročna razgraničenja	4.258.393	
Kratkoročne obveze	3.727.281	4.522.372
Dobavljači	3.346.102	2.524.251
Obveze za porez i doprinose i druga davanja	1.035	364
Druge kratkoročne obveze	2.100	
Pasivna vremenska razgraničenja	378.044	1.997.757
Ukupno	74.384.991	10.422.347

U financijskim iskazima nisu realno prikazane dugoročne obveze. Uplate javnih prihoda u iznosu od 44.847.442KM (po osnovu kapitalnog granta iz Budžeta FBiH u iznosu od 35.252.442KM i primljenih sredstava po osnovu GSM licence u iznosu od 9.595.000 KM) knjiženi su na obvezama obračunskog perioda, a ne kao javni prihod, što je izravno umanjilo neto dobit obračunskog perioda za navedeni iznos.

Navedeno je imalo za posljedicu da bilanca stanja na dan 31.12.2007.godine Direkcije cesta ne prikazuje točno pozicije obveza i kapitala. Naime, obveze su precijenjene za 44.847.442 KM za koliko je podcijenjena akumulirana (zadržana) dobit na dan 31.12.2007.godine.

Naime, sredstva u iznosu od 37.252.642 KM koja su Direkciji cesta doznačena 31.12.2007.godine iz proračuna FBiH za kapitalna ulaganja evidentirana su na poziciji ostalih dugoročnih obveza jer se u momentu doznake nije znala njihova točna namjena. Međutim, do momenta sačinjavanja financijskih izvješća (28.02.08) pouzdano se znala namjena doznačenih sredstava, jer je Vlada (Osnivač Direkcije cesta) 31.01. 2008. godine usvojila Program utroška sredstava „ Grant Federalnoj Direkciji cesta za kapitalne investicije“ utvrđenih Proračunom FBiH za 2007.godinu . Iz navedenih sredstava financirati će se projekti za koje je Direkcija cesta određena kao **implementator u iznosu od 35.252.442 KM** (za 2.000.000 Direkcija cesta javlja se kao implementaror zajedno sa gradom Mostar).

Sredstva u iznosu od 35.252.442 KM evidentirana na ostalim dugoročnim obvezama trebala su biti iskazana kao javni prihod tekuće financijske 2007.godine da je uvažen MRS 10 – Događaji nakon datuma

bilance (dogadaji koji pružaju dokaz o stanjima koja su postojala na datum bilance) i Uredba o privremenom načinu utvrđivanja, evidentiranja i iskazivanja finansijskog rezultata u finansijskim izvještajima Direkcije cesta FBiH d.o.o. koju je donijela Vlada FBiH i u kojoj stoji da se javnim prihodima smatraju i sva sredstva gdje je Direkcija cesta implementator.

Iz preostalih evidentiranih dugoročnih obveza koje su prenesene iz vanbilančne u bilančnu evidenciju, odobreni projekti u 2007.godini u iznosu od **9.595.000 KM** za koje je Vlada FBiH donijela Programa investiranja sredstava naplaćenih od GSM licence za FBiH kojim je utvrđena lista projekata magistralnih cesta, a za koje je Direkcija cesta određena kao implementator ,također je trebalo evidentirati kao javni prihod tekuće finansijske godine.

Preporuka :

Izvršiti korekciju precjenjenih obveza u iznosu od 44.847.442 KM u korist akumulirane (zadržane) dobiti

5.8 Prihodi

U finansijskim izvješćima iskazani su slijedeći prihodi:

Vrsta prihoda	31.12.2007.	31.12.2006. (korigovani)
Naknade sukladno Zakonu o cestama	69.937.062	59.934.862
Druga sredstva osigurana po posebnim propisima	520.685	-
Sredstva međunarodnih organizacija – EUFOR	4.547.180	2.701.070
Sredstva Proračuna FBiH	4.918.617	0
Sredstva po Odluci Vlade FBiH iz GSM licence	10.109.182	0
Prihod od zakupa(zemljište, panoi)	421.145	0
Naknadno utvrđeni prihodi	666.985	276.031
Neiskorištena rezervisanja	58.193	0
Procjena cestovne infrastrukture	2.378.485	0
UKUPNO:	93.557.534	62.911.963

Svi navedeni prihodi iskazani su sukladno propisima osim prihoda od zakupa (zemljišta i panoi) nastalih po osnovu javnih ovlaštenja – naknade za reklame i panoje koji se iskazuju u momentu naplate , a ne u momentu nastanka poslovnog događaja.

Međutim tijekom provođenja revizije, konstatirali smo da su prihodi podcjenjeni za 44.847.442 KM što je šire obrađeno u poglavlju Obveze našeg Izvještaja.

Preporuka :

Sukladno Međunarodnim računovodstvenim standardima, Uredbom o privremenom načinu utvrđivanja, evidentiranja i iskazivanja finansijskog rezultata u finansijskim izvještajima i Računovodstvenim politikama vršiti vrednovanje i iskazivanje javnih prihoda.

5.9 Rashodi

Priznavanje rashoda vrši se kada: rashodi imaju za posljedicu smanjenje sredstava ili povećanje obveza koji se mogu pouzdano izmjeriti, priznavanje rashoda obavlja se postupkom razumne i sustavne alokacije na obračunska razdoblja, kada se očekuje da će ekonomske koristi proisteći tokom nekoliko obračunskih perioda (amortizacija); rashodi se odmah priznaju kada neki izdatak ne proizvodi nikakve buduće ekonomske koristi, a nema uslova da se prizna kao imovina u Bilanci stanja; rashod se odmah priznaje i onda kada je nastala obveza, a nema uslova da se prizna kao imovina u Bilanci stanja.

U financijskim izvješćima rashodi su iskazani u slijedećim iznosima:

	31.12.2007.	31.12.2006. (korigovani)
RASHODI	70.015.960	50.195.728
Troškovi poslovanja (administracija i usluge održavanje cesta)	69.192.445	49.362.075
Negativne kursne razlike	22.028	0
Neotpisana vrijednost stalnih sredstava	27.886	0
Novčane kazne	1.226	0
Otpis nenaplaćenih potraživanja	421.145	0
Naknadno utvrđeni rashod	351.230	833.653

Rashodi se uglavnom odnose na troškove poslovanja. Najznačajniji su:

	31.12.2007.	31.12.2006. (korigovani)
Troškovi poslovanja	69.192.445	49.362.075
Utrošeni materijal, energija i inventar	1.095.678	2.407.806
Amortizacija	5.811.674	406.879
Bruto plaće	2.065.909	1.541.300
Naknade troškova zaposlenih	304.191	197.352
Usluge održavanja cesta	54.462.474	40.056.532
Troškovi službe "Pomoć i informacije na cesti"	3.942.267	3.493.066
Ostali troškovi poslovanja	1.510.252	1.259.140

U 2007. godini troškovi poslovanja su povećani u odnosu na prethodnu godinu za 19.830.370 KM ili 40,17 %. Najveća povećanja rezultat su povećanja troškova amortizacije za 5.404.795 KM, (što je posljedica utvrđivanja osnovice amortizacije odnosno razdvajanje vrijednosti gornjeg sloja cesta) kao i usluga održavanja cesta za 14.405.942 KM što je rezultat iskazivanja sanacija i rekonstrukcija cestovne infrastrukture na troškove, a da pri tom nije jasno utvrđeno što čini trošak, a što investiciono ulaganje što je pojašnjeno u poglavlju Sustav internih kontrola Izvještaja.

Usluge održavanja cesta obuhvataju:

	31.12.2007.	31.12.2006.
Usluge održavanja cesta	54.462.474	40.056.532
Sanacija i rekonstrukcija po svim projektima	23.467.865	12.562.652
Redovno održavanje	18.977.308	17.494.577
Zimsko održavanje	12.017.301	9.999.303

Redovno i zimsko održavanje cesta je i u 2007. godini obavljalo 11 pravnih lica koje su za te poslove izabrane u oktobru 2002. godine čiji ugovori su istekli 15.11.2007. godine, a čiji izbor smo pojasnili u poglavlju Javnih nabavki Izvještaja. Odobravanje financijskih transakcija vrši se na osnovu ispostavljenih situacija koje su uz nadzorni organ kontrolisala i potpisivala još dva odgovorna lica Direkcije cesta. Nismo utvrdili odstupanja ugovorenih cijena pojedinačnih usluga sa fakturiranim. Ispostavljene situacije se pregledaju, računski provjeravaju, likvidiraju i ovjeravaju čime odgovorni u Direkciji cesta preuzimaju odgovornost da su fakturirani radovi i izvršeni, a nakon toga i isplaćeni.

5.10 Sudski sporovi

Prema Izvješću o poslovanju pokrenuti su sudski sporovi protiv Direkcije cesta od strane fizičkih lica, a povodom saobraćajnih nezgoda koje se događaju na cestama. Oštećena lica u sudskim sporovima traže naknadu za nastale štete na vozilima prouzrokovane stanjem na cestama. Po ovom osnovu u prethodnoj godini rezervirano je 500.000 KM, a isplaćeno tijekom 2007. godine 499.598 KM.

Skrećemo pažnju Upravi na član 84.stav 3. točka 5. Zakona o cestama prema kojem je Direkcija cesta dužna u Ugovorima sa izvođačima radova utvrditi odgovornost za štete.

Uprava je pokrenula 13 novih tužbi protiv fizičkih i pravnih lica koji koriste cestovno zemljište po osnovu Ugovora o privremenom korištenju cestovnog zemljišta za koje su kao korisnici obavezni plaćati godišnju naknadu. Po ovom osnovu ukupni utuženi iznos iznosi 185.145 KM.

5.11 Javne nabavke

Izvršili smo uvid u dokumentaciju vezanu za provedbu postupka javnih nabavki za slijedeće tendere:

1.nabavka i transport soli do punktova za zimsko održavanje cesta na teritoriji FBiH za zimu 2007/2008 godina gdje je sklopljen Ugovor sa „Bom Impex „ d.o.o. Banja Luka u vrijednosti od 1.057.220,78 KM

2.usluge izrade Idejnog i glavnog projekta dva mosta preko rijeke Vrbas gdje je sklopljen Ugovor sa „Divel „ d.o.o. Sarajevo u vrijednosti od 89.840 KM

3.usluge tehničke i financijske revizije za 2006. godinu gdje je sklopljen Ugovor sa zajedničkim poduzetništvom „Deloitte d.o.o. Sarajevo i Institut za puteve d.o.o. Banja Luka u vrijednosti od 46.800 KM

4.usluge redovnog održavanja 2040,70 km magistralnih cesta na području FBiH

Uvidom u procedure izbora najpovoljnijeg ponuđača za prva tri izbora nismo uočili nepravilnosti u postupku provedbe sukladno propisima o javnim nabavkama, međutim kod provedbe tendera redovnog održavanja magistralnih cesta utvrdili smo slijedeće:

Postupak provedbe javnih nabavki za izvođenje redovnog održavanja nije okončan prije isteka važećih ugovora (15.11.2007.) zaključenih 2002. godine sa 11 pravnih lica. Naime, krajem srpnja 2007. godine Direkcija cesta je pokrenula objavljivanje Obavještenja o javnoj nabavci predmetnih usluga za dodjelu Ugovora putem otvorenog postupka za potpisivanje okvirnog sporazuma. Kriterij za dodjelu ugovora je najniža cijena tehnički zadovoljavajuće ponude. Sa postupkom provedbe Direkcija je krenula na navedeni datum jer su Izmjene i dopune Pravilnika o održavanju javnih cesta (koje donosi resorno ministarstvo) koje definišu kriterije za ustupanje radova objavljene u Službenim novinama F BiH tek 19.06.2007.godine.

Direkcija cesta je raspisala tender za održavanje pojedinih dionica prema kilometraži, a podjeljeno u 16 LOT-ova.

Komisija je predložila da se dodjele ugovori za 10 LOT-ova, a poništenje postupka nabavke za šest LOT-ova(3. 8. 11.13.14. 15.) iz razloga što se za četiri LOT-a prijavio samo po jedan ponuđač. Za jedan LOT-u ponuda je bila iznad procjenjene vrijednosti nabavke, a po jednom LOT-u nije bilo kvalificiranog ponuđača. Međutim, u toku postupka jedan od dotadašnjih izvođača radova(Krajina putevi d.d. Bihać) podnio je prigovor ugovornom organu kojim je tražio izmjene tehničkih i financijskih uvjeta za pojedine LOT-ove. Pošto je već tada bio u toku žalbeni postupak kod Ureda za razmatranje žalbi po žalbi još jednog ponuđača ugovorni organ je obustavio postupak do odluke Ureda za razmatranje žalbi. Ured za razmatranje žalbi je odbacio žalbe oba ponuđača kao neosnovane čime je omogućen nastavak postupka javne nabavke radova koji je već ozbiljno kasnio i nije mogao biti okončan do 15.11.2007. godine kada su isticali do tada važeći ugovori. U cilju osiguranja propisanih uslova za odvijanje prometa u zimskom periodu od 15.11.2007. do 15.03.2008. godine uprava se obratila Nadzornom odboru sa zahtjevom za produženje ranijeg Sporazuma o uslovima i načinu održavanja magistralnih cesta. Nadzorni odbor dao je suglasnost za produženje postojećih ugovora pod istim uvjetima, istom iznosu troškova i sa istim izvođačima do okončanja postupka javne nabavke za izvođenje radova . Isto je odobrio i Osnivač.

Ponovljen je postupak za šest Lot-ova za koje je dokumentaciju između ostalih otkupio ponuđač Krajina putevi d.d. koji je ponovo stavio prigovor na tendersku dokumentaciju. Isti je otkupio tendersku dokumentaciju i za LOT od kojeg je odustao prethodno izabrani ponuđač i ponovo stavio prigovor na tu tendersku dokumentaciju.

Do momenta okončanja naše revizije (maj 2008. godine) za 14 Lot-ova zaključeni su Ugovori sa izvođačima radova (ugovori su zaključeni 14.03.2008.godine), a za dva LOT-a nisu zaključeni zbog uloženi žalbi i proces je u tijeku.

Uzimajući u obzir sve naprijed navedeno moramo istaknuti da se od 15.11.2007.godine izvođenje radova redovnog održavanja (koji čine preko 40 % troškova poslovanja) vršilo sa izvođačima koji nisu izabrani sukladno Zakonu o javnim nabavkama, prije svega zbog neblagovremenog pokretanja postupaka, ali i uloženi žalbi na kriterije iz tenderske dokumentacije .

Preporuka:

Potrebno je da Uprava i organi upravljanja vode računa o blagovremenom pokretanju postupaka za odabir najpovoljnijih ponuđača, anticipirajući sva moguća događanja takvih izbora u svim slučajevima javnih nabavki

5.12 Vanbilančna evidencija

Vrijednost vanbilančne evidencije na dan 31.12.2007. godine iznosi 198.576.538 KM, od čega se na projekte odnosi 185.184.885 KM, na sredstva na posebno otvorenim računima 11.745.838 KM, na date avanse iznos od 33.881 KM i na ulazni PDV 1.611.933 KM.

Direkcije cesta na vanbilančnoj evidenciji skazuje projekti koji se financiraju iz Proračuna FBiH. Projekti se vode vanbilančno iz razloga što je Direkcija cesta zadužena od osnivača samo za njihovu implementaciju. Najvažniji projekat je autoput Zenica- Sarajevo koji nije u nadležnosti Direkcije cesta. Vlasnik ovih projekata je Vlada FBiH koja ih i financira. Radi toga se u Direkciji cesta evidentira samo realizacija projekata i novčana sredstva za njihovu realizaciju.

Sredstvima na računima raspoložu Federalni ministar prometa i komunikacija i direktor Direkcije cesta. Projekti koji se vode u vanbilančnoj evidenciji odnose se na:

Projekat auto ceste Zenica – Sarajevo

Ovo je najveći projekat koji je podijeljen na četiri dionice. Sredstva za financiranje ovog projekta do sada je obezbjeđivala Vlada FBiH. Prva i druga dionica okončane su i puštene u promet. U prvu dionicu Podlugovi-Visoko, uloženo je 72.382.793 KM, a u drugu dionicu Visoko –Podlugovi, 56.899.280 KM. U treću dionicu Kakanj-Visoko, ugovoreni su radovi u iznosu od 53.111.861 KM za što je iz proračuna doznačeno 48.651.769 KM

I pored toga što je osnovano posebno pravno lice za izgradnju i upravljanje autocestom ,Vlada FBiH je Odlukom V broj: 498/07 od 27.07.2007.godine zadužila Direkciju cesta da u ime nje i Federalne agencije za izgradnju, upravljanje i održavanje autocesta izvrši poslove rješavanja imovinsko- pravnih odnosa na četvrtoj dionici Kakanj- Visoko, poddionica Kakanj- Dobrinje. Za ove namjene doznačeno je 2.000.000 KM.

Pored evidentiranja utroška novca po projektima Direkcija cesta izvještavala je redovno Vladu FBiH o realizovanim i utrošenim sredstvima za izgradnju autoceste zaključno sa 31.12.2007. godine.

Obilaznica Sarajevo

Izgradnja Sarajevske obilaznice od Jošanice do Vlakova je projekat iz 2005. godine. Projekat se najvećim dijelom financira iz kreditnih sredstava koje je BiH po osnovu Ugovora o financiranju pod nazivom «Bosna i Hercegovina-Projekat cesta» dobila od Evropske investicijske banke, a ostatak iz Budžeta FBiH.

U 2006. godini na poseban račun za ove namjene iz Budžeta FBiH uplaćeno je 15.000.000 KM . Sa 31.12.2007. godine, utrošeno je 5.416.653 KM, od čega se najveći izdaci odnose na troškove eksproprijacije. Radove izvodi SCT Slovenija.

6 KOMENTAR

Klijent se u ostavljenom roku očitovao na Nacrt izvješća o reviziji finansijskih izvješća, pod brojem:01-4656/08, od 25.06.2008. godine.

Primjedbe smo sa pažnjom razmotrili i opravdane ugradili u konačno izvješće.

Nažalost, nismo mogli prihvatiti iznesene primjedbe u svezi ocjene rada organa upravljanja i rukovođenja da su neprecizne i neodređene, jer smo u točki 5.2. Izvješća točno naveli članke propisa koji su se trebali ispoštovati, a nisu. Cilj nam je da usmjerimo pažnju organa upravljanja na nadzornu funkciju poslovanja Društva propisanu Zakonom o javnim poduzećima u više članaka. Jedan od njih je članak 28. točka e. gdje je Odbor za reviziju dužan pored ostalog osigurati da Odjel za internu reviziju izvrši svoj posao sukladno sa planom revizije što je i opisano u Izvješću gdje je Odjel za internu reviziju bio dužan prema planu izvršiti reviziju finansijskih izvješća za 2007. godinu do 31.03. 2008. godine, a što nije urađeno.

Direktor
Sektora za finansijsku reviziju javnih poduzeća

Ismeta Junuzović dipl.oec.

Voda Tima

Mira Pažini /revizor, dipl.oec

Član Tima

Belma Mušinović/revizor, dipl.oec.